

Наукові перспективи
Видавнича група

Перспективи та інновації науки

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Християнська академія педагогічних наук України

Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання

*за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва",
Центру дієтології Наталії Калиновської*

«Перспективи та інновації науки»

№ 2(60) 2026

Київ – 2026

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Luhansk State Medical University

Public scientific organization "System of healthy longevity in the metropolis"

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

**All-Ukrainian Association of Teachers and Psychologists of Spiritual and Moral
Education**

*with the assistance of the KNP "Clinical Hospital No. 15 of the Podilsky District of Kyiv",
Nutrition Center of Natalia Kalinovska*

"Prospects and innovations of science"

№ 2(60) 2026

Kyiv – 2026

ISSN 2786-4952 Online

УДК 001.32:1/3](477)(02)

Ідентифікатор медіа - R40-05846

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60))

«Перспективи та інновації науки»: журнал. 2026. № 2(60) 2026. С. 3763

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021 № 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.04.2023 № 491 журналу присвоєно категорію "Б" із медицини: спеціальність 222

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 16.02.2026, № 6/2-26)

Журнал видається за підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру дієтології Наталії Калиновської

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar

Електронний науковий журнал «Перспективи та інновації науки» заснований з метою висвітлення актуальних питань теорії та практики медицини, біології, біотехнології та реабілітації в Україні, за кордоном. Видання розраховано на науковців, викладачів, педагогів-практиків, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, громадсько-політичних діячів

Згідно Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, затвердженого наказом МОН України від 15.01.2018 № 32, повнотекстовий доступ до наукових статей журналу представлений на платформі «Наукова періодика України» в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського НАН України та в Національному репозитарії академічних текстів

Голова редакційної колегії:

Вадзюк Степан Несторович - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України (Україна)

Заступник голови редакційної колегії: Торяник Інна Іванівна - доктор медичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії вірусних інфекцій Державної установи «Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України» (Харків, Україна)

Редакційна колегія:

- **Алієв, Ельнур М.** - доктор медичних наук, професор, професор Азербайджанського медичного університету (Азербайджан)
- **Бабова Ірина Костянтинівна** - доктор медичних наук, професор, старший науковий співробітник відділу економічного регулювання природокористування ДУ "Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України", лікар ФРМ (фізичної та реабілітаційної медицини) ДУ "Територіальне медичне об'єднання МВС України по Одеській області" (Одеса, Україна)

- **Бабчук Олена Григоріївна** - кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології та педагогіки Одеського державного університету внутрішніх справ, (Україна)
- **Галандаров, Вагіф Календер** - доктор медичних наук, доктор філософії, професор, професор кафедри хірургічних захворювань Азербайджанського медичного університету (Азербайджан)
- **Гараєв, Ельдар Абдулла** - доктор медичних наук, професор кафедри загальної та токсикологічної хімії, Заступник директора Азербайджанського медичного університету (Азербайджан)
- **Гудзь Наталія Іванівна** - доктор фармацевтичних наук, професор кафедри технології ліків та біофармації Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (Львів, Україна), ад'юкт кафедри фармації і екологічної хімії Опольського університету (Польща) (adjunct of the Department of Pharmacy and Ecological Chemistry of the University of Opole, Poland)
- **Ельдар Елієв** доктор - медичних наук, професор, професор кафедри хірургічних захворювань Азербайджанського медичного університету (Азербайджан)
- **Журавльова Лариса Петрівна** — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна),
- **Іншакова Ганна Вадимівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри громадського здоров'я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
- **Керецман Анжеліка Олексіївна**– кандидат медичних наук, доцент, завідувачка кафедри соціальної медицини та гігієни медичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)
- **Кернас Андрій В'ячеславович** – доктор філософії в галузі психології, кандидат психологічних наук, дійсний член Української психологічної асоціації, магістр права, магістр педагогіки, доцент кафедри Практичної психології Одеського національного морського університету, старший викладач кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки Одеського національного економічного університету (Одеса, Україна)
- **Коваль Галина Миколаївна** - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри мікробіології, вірусології, епідеміології з курсом інфекційних хвороб Ужгородського національного університету (Ужгород, Україна)
- **Ковальська Оксана Романівна** - кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри соціальної медицини, економіки та організації охорони здоров'я Львівського національного медичного університету імені Далина Галицького (Львів, Україна)
- **Корильчук Неоніла Іванівна** – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- **Левков Анатолій Анатолійович** - кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», доцент кафедри онкології, радіаційної медицини та радіології Полтавського державного медичного університету (Полтава, Україна)
- **Лич (Назарук) Оксана Миколаївна** - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- **Макаренко Олександр Миколайович** — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- **Мельник Володимир Степанович** — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна)
- **Мігенько Богдан Орестович** – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- **Мігенько Людмила Михайлівна** – кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- **Мочалов Юрій Олександрович** - доктор медичних наук, професор, професор кафедри хірургічної стоматології та клінічних дисциплін ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)
- **Олійник Світлана Валентинівна** - кандидат фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри аптечної технології ліків Національного фармацевтичного університету
- **Помиткін Едуард Олександрович** — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (Київ, Україна)
- **Помиткіна Любов Віталіївна** — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- **Сатурська Ганна Степанівна** - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- **Теренда Наталія Олександрівна** - доктор медичних наук, професор, т.в.о завідувача кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- **Черська Марія Сергіївна** - доктор медичних наук, завідувачка консультативно-діагностичним відділенням Державної Установи «Інститут ендокринології та обміну речовин НАМН України» (Київ, Україна)
- **Шульгай Аркадій Гаврилович** - доктор медичних наук, професор, професор кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

- Сторож В.В.** **1514**
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ЕФЕКТИВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
- Тимошко Г.М., Шолох О.А.** **1524**
ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЦІННІСНИХ СОЦІАЛЬНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ
- Ткачук С., Вітрук Р.** **1537**
ДІАГНОСТИКА СФОРМОВАНOSTІ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ФАХОВИХ ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖІВ
- Фурман О.Ф.** **1549**
КОМУНІКАТИВНО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ НАВЧАННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ В УМОВАХ БІЛІНГВАЛЬНОГО ПРОСТОРУ
- Харченко Н.В.** **1562**
ОСВІТНІ ПРАКТИКИ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВСЬКОЇ І СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ
- Хаць Р.В., Комарницька Л.І., Матурін Ю.П.** **1572**
АКСІОМАТИЧНИЙ ТА КОНСТРУКТИВНИЙ ПІДХОДИ ДО ПОБУДОВИ ТЕОРІЙ ЧИСЛОВИХ МНОЖИН
- Хіньов В.Г.** **1586**
ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТОЛЕРАНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ
- Чайка В.М., Шишак А.М., Коляса П.І.** **1594**
ДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ
- Чжан Бо, Буцик І.М., Дьомін О.А.** **1603**
СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ З АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ
- Чжун Ченьюй** **1617**
КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА ЯК ФУНДАМЕНТ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

УДК 377:004:37.02

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-1594-1602](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-1594-1602)

Чайка Володимир Мирославович доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освітології і педагогіки, Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, <https://orcid.org/0000-0003-3665-0403>

Шишак Андріана Михайлівна старший викладач кафедри освітології і педагогіки, Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, <https://orcid.org/0000-0001-7715-9528>

Коляса Павло Іванович старший викладач кафедри освітології і педагогіки, Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, <https://orcid.org/0000-0002-5388-8993>

ДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Анотація. У статті визначено та обґрунтовано дидактичні засади трансформації професійної освіти в умовах цифровізації суспільного життя. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю забезпечення конкурентоспроможності випускників закладів професійної освіти шляхом адаптації освітнього процесу до вимог цифрового суспільства і професійної діяльності.

На основі аналізу науково-методичної літератури важливою дидактичною засадою трансформації професійної освіти в умовах цифровізації у статті визначено цифровізацію інформаційно-освітнього середовища закладу професійної освіти цілісної педагогічної системи.

Обґрунтовано, що розбудова такого середовища має базуватися на системному, інформаційному, технологічному, компетентнісному та особистісно-орієнтованому методологічних підходах.

Розвиток інновацій у професійній освіті забезпечує впровадження персоналізації та адаптивності навчання на основі інструментів штучного інтелекту та навчальної аналітики.

Це дає змогу здійснювати безперервний моніторинг діяльності здобувача професійної освіти, прогнозувати успішність та автоматично коригувати контент, забезпечуючи реалізацію індивідуальних освітніх траєкторій.

Важливим напрямом трансформації професійної освіти є формування цифрової суб'єктності та інформаційно-цифрової компетентності здобувачів. Наголошено на необхідності переходу від репродуктивного використання цифрових технологій до усвідомленого керування ними, розвитку критичного та системного мислення.

Перспективним вектором розвитку професійної освіти визначено забезпечення динамічного оновлення змісту освіти через технологію мікронавчання. Використання автономних мікромодулів та мультимодального контенту (подкастів, відеолайфхаків, симуляторів) дає змогу закладам освіти оперативно реагувати на запити ринку праці та запобігати когнітивному перевантаженню здобувачів.

Ключові слова: професійна освіта; здобувач освіти; цифровізація; дидактичні засади; інформаційно-освітнє середовище; персоналізація навчання; цифрова суб'єктність; інформаційно-цифрова компетентність; мікронавчання; штучний інтелект.

Chaika Volodymyr Myroslavovych Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Educology and Pedagogy, West Ukrainian National University, Ternopil, <https://orcid.org/0000-0003-3665-0403>

Shyshak Andriana Mykhailivna Senior Lecturer of the Department of Educology and Pedagogy, West Ukrainian National University, Ternopil, <https://orcid.org/0000-0001-7715-9528>

Koliasa Pavlo Ivanovych Senior Lecturer of the Department of Educology and Pedagogy, West Ukrainian National University, Ternopil, <https://orcid.org/0000-0002-5388-8993>

DIDACTIC PRINCIPLES OF THE TRANSFORMATION OF VOCATIONAL EDUCATION IN THE CONTEXT OF DIGITALISATION

Abstract. This article defines and substantiates the didactic principles of the transformation of vocational education in the context of the digitalisation of public life. The relevance of this study is driven by the need to ensure the competitiveness of vocational education graduates by adapting the educational process to the requirements of a digital society and professional practice.

Based on an analysis of scholarly and methodological literature, this paper identifies the digitalisation of the information and educational environment within a vocational institution – as an integrated pedagogical system – as a vital didactic principle. It is argued that the development of such an environment must be grounded in systemic, informational, technological, competency-based, and learner-centred methodological approaches.

The advancement of innovation in vocational education facilitates the implementation of personalised learning and adaptivity through artificial intelligence tools and learning analytics. This enables the continuous monitoring of a learner's performance, the forecasting of academic success, and the automatic adjustment of content, thereby ensuring the realisation of individual educational trajectories.

A significant direction in the transformation of vocational education is the development of digital agency and the information and digital competence of learners. The study emphasises the necessity of transitioning from the reproductive use of digital technologies to their conscious management, alongside the development of critical and systems thinking.

The provision of dynamic updates to educational content via microlearning technology is identified as a promising vector for development. The use of autonomous micro-modules and multi-modal content (podcasts, video 'life-hacks', and simulators) allows educational institutions to respond swiftly to labour market demands while preventing cognitive overload for learners.

Keywords: vocational education; learner; digitalisation; didactic principles; information and educational environment; personalised learning; digital agency; information and digital competence; microlearning; artificial intelligence.

Постановка проблеми. Для забезпечення конкурентноспроможності здобувачів освіти на ринку праці після завершення навчання необхідно забезпечувати для них освітній процес у тих умовах, які відповідають сучасним вимогам суспільного життя і професійної діяльності. Зважаючи на те, що усі сфери сьогодні перебувають на етапі цифрової трансформації, значний аспект якості навчання у закладах професійної освіти визначається врахуванням вимог цифровізації.

Цифровізація (або диджиталізація) – це процес, «який передбачає перехід галузевої інформації та комунікації у цифровий формат» [6, с. 39]. В контексті організації професійної освіти доречно зауважити, що цифровізація – це не тільки інструмент; це – стратегія перебудови всієї дидактичної системи. Так, умови цифровізації передбачають таку трансформацію освітнього середовища, у межах якого для підготовки фахівця професійної освіти активно використовуються цифрові технології, зокрема для організації взаємодії за змістом навчального матеріалу. Це робить більш гнучкою освітню траєкторію для кожного здобувача освіти і водночас дає змогу йому можливості набутти необхідних для майбутньої діяльності та повсякденного життя *hard* та *soft skills*.

Зважаючи на зазначене, доцільно визначити дидактичні засади трансформації професійної освіти в умовах цифровізації. Адже поширення диджиталізації передбачає еволюцію підходів до визначення змісту, організаційних форм та методів навчання, на усвідомленні яких доцільно будувати освітній процес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Трансформація підходів до забезпечення професійної освіти в умовах диджиталізації знаходить відображення у наукових працях сучасних дослідників. Наприклад, особливості та методологічні засади цифровізації інформаційно-освітнього середовища закладу професійної освіти виокремлюють А. Гуржій, В. Радкевич та М. Пригодій [1]. Т. Ільїна здійснила аналітичний огляд реалій та специфічних характеристик

цифрової трансформації професійної освіти і педагогіки [2]. Науково-методичні аспекти впровадження імерсивних технологій та штучного інтелекту у систему професійної освіти окреслили М. Пригодій, Д. Попадюк, Н. Чубінська [3; 7].

Таким чином, визначення дидактичних засад трансформації професійної освіти в умовах цифровізації є актуальною проблемою. Це зумовлює необхідність її більш детального вивчення.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі аналізу науково-методичної літератури виокремити та охарактеризувати дидактичні засади трансформації професійної освіти в умовах цифровізації.

Виклад основного матеріалу. В умовах, коли педагог перестає бути джерелом знань, а стає фасилітатором та організатором освітнього процесу, навколишні умови трансформуються в інструменти забезпечення його якості. Середовище, яке оточує здобувача професійної освіти, має відображати інформацію, засвоюючи яку у нього формуються необхідні загальні та спеціальні компетентності. Цей зміст конкретизують у формулюванні «інформаційно-освітнє середовище».

Інформаційно-освітнє середовище закладів професійної освіти – це «цілеспрямовано побудована інноваційна педагогічна система в освітній діяльності закладу, створена на основі сучасних педагогічних, інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій, методів й інтеграції комп'ютерно орієнтованих засобів з інформаційно-ресурсним забезпеченням, призначена для адаптації сучасного навчально-виховного (нині – освітнього) процесу до умов інформаційного суспільства» [4, с. 10].

Зважаючи на зазначене, створення такого середовища в контексті цифровізації доцільно визначати дидактичними засадами трансформації професійної освіти, адже навчання у межах інноваційного простору впливає на організацію освітнього процесу для формування майбутнього фахівця професійної освіти.

В умовах цифровізації інформаційно-освітнє середовище закладів професійної освіти змінюється. Для цього необхідною є комплексна підготовка всіх учасників процесу: розробників контенту, викладачів та самих здобувачів освіти. Крім цього, важливо розробляти спеціальні дидактичні моделі, методики та забезпечувати сучасний інструментарій для реалізації навчання, зокрема дистанційного [1, с. 45].

А. Гуржій, В. Радкевич та М. Пригодій зауважують, що цифровізація інформаційно-освітнього середовища закладу професійної освіти повинна здійснюватися через урахування таких методологічних підходів:

– системного (передбачає усвідомлення інформаційно-освітнього середовища як цілісного механізму та на цій основі дає змогу аналізувати взаємозв'язок усіх чинників впливу на його структуру);

– інформаційного (акцентує на роботі з даними та пізнавальному потенціалі цифрової діяльності, охоплюючи аналіз інформаційних потоків,

розвиток IT-інфраструктури, моделювання освітніх процесів та прийняття управлінських рішень);

– технологічного (зумовлює наявність алгоритму створення середовища відповідно до освітніх цілей; забезпечує комплексне застосування цифрової форми інформації на всіх етапах підготовки фахівця);

– компетентнісного (передбачає формування цифрової компетентності у здобувачів професійної освіти у процесі використання цифрових технологій під час вивчення освітніх компонентів);

– особистісно-орієнтованого (акцентує на тому, що інформаційно-освітнє середовище має адаптуватися до індивідуальних запитів та можливостей кожного учасника освітнього процесу) [1, с. 48].

Тож, на нашу думку, цифровізація інформаційно-освітнього середовища закладу професійної освіти обумовлює конкретизацію дидактичних засад професійної освіти в умовах цифрової трансформації. Вона сприяє змінам освітнього простору – із джерела інформації на цілісну педагогічної систему.

В умовах цифровізації доцільно зосередити увагу на потенціал та водночас необхідність впровадження персоналізації та адаптивності навчання здобувачів професійної освіти. Вони утверджуються у своїй ролі активного суб'єкта освітнього процесу, оскільки реально можливим стає врахування індивідуальних особливостей, рівня підготовки, темпу засвоєння матеріалу, навіть психологічний стану кожного.

На основі аналізу наукових праць Т. Серденко, Т. Рейса, Н. Чубінської та Д. Попадюк зазначаємо, що персоналізувати та адаптовувати процес навчання здобувачів професійної освіти можна через упровадження інструментів штучного інтелекту та навчальної аналітики. Так, в інформаційних системах наявна опція щодо здійснення безперервного моніторингу діяльності користувача, що дає змогу фіксувати результати, прогнозувати успішність, виявляти труднощі, автоматично коригувати навчальний контент. Системи можуть пропонувати теоретичний текст, відеоматеріали або імерсивні симуляції (VR/AR) залежно від того, який тип контенту є найбільш ефективним для конкретного здобувача, що забезпечує власне адаптивність освітнього процесу. У цьому випадку рутинна стає більш автоматизованою, тому педагог може приділити більше часу індивідуальній роботі зі здобувачами [4; 7].

Зважаючи на зазначене, персоналізація та адаптивність навчання здобувачів є однією із дидактичних засад трансформації професійної освіти. Адже вони дають змогу ефективно забезпечувати індивідуальні освітні траєкторії кожного учасника освітнього процесу, який навчається.

У контексті цифровізації варто зважати на формування цифрової суб'єктності та інформаційно-цифрової компетентності здобувачів освіти. Учасник освітнього процесу не повинен репродуктивно використовувати технології, він має вміти усвідомлено ними керувати. Тобто здобувач освіти має використовувати цифрові інструменти на основі самостійного критичного

аналізу щодо їх доцільності. Над формуванням цієї здатності варто працювати впродовж всього навчання у закладі професійної освіти. Це підтверджують результати наукових розвідок.

Так, М. Пригодій наголошує, що впровадження штучного інтелекту та цифрових платформ у професійній освіті зумовлює зміщення фокусу з простого накопичення знань на розвиток критичного, креативного та системного мислення [3]. Тобто, зважаючи на це, цифрову суб'єктність можна розуміти як здатність здобувача освіти не лише споживати контент, а й використовувати інструменти штучного інтелекту для підтримки ухвалення рішень чи формування власної цифрової культури.

Із праці О. Юденкової можна зробити висновок, що суб'єктність здобувача професійної освіти проявляється у його здатності самостійно з'ясувати прогалини у власних знаннях, творчо застосовувати інновації для пошуку рішень та критично оцінювати технологічні можливості. Вона реалізується також через можливість автономно аналізувати цифрову інформацію, етично адмініструвати власну ідентичність, дотримуватися безпеки [8].

Тож, на нашу думку, формування цифрової суб'єктності та інформаційно-цифрової компетентності здобувачів професійної освіти також доцільно виокремити як одну із дидактичних засад трансформації професійної освіти. Це визначається тим, що в умовах цифровізації існує потреба виховувати особистість, здатну автономно і творчо інтегрувати цифрові технології для продукування нових знань та ефективно діяти в умовах динамічного цифрового суспільства.

В сучасних умовах необхідною є реалізація динамічного оновлення змісту освіти та застосування мікронавчання. Сьогодні активно відбувається перехід від класичних, статичних освітніх моделей до гнучкого проектування відповіді на питання «чого навчати?», що здатне одразу із виникненням потреби реагувати на прискорений темп технологічних трансформацій.

Цей механізм передбачає структурування знань у формі автономних мікромодулів, що дає змогу закладу освіти оперативно актуалізувати окремі блоки відповідно до появи нових технологій без зміни всього курсу. Подача матеріалу короткими цільовими частинами тривалістю від декількох секунд до 20 хвилин зумовлює врахування особливостей сприйняття інформації в цифровому середовищі та запобігає перевантаженню здобувача. Технологічна мультимодальність підходу, що охоплює відеолайфхаки, подкасти, ігрові симулятори тощо, дає змогу інтегрувати ідеї з реального виробничого досвіду в освітній процес [5]. Мікронавчання дає змогу здобувати нові знання, використовуючи мобільні пристрої у будь-якому місці і в будь-який час, що підтримує гнучкість освітнього процесу.

Під час підготовки мікромодулів можна скористатися інструментами ШІ. Скажімо, ресурс на основі аналізу труднощів, які виникли у здобувача професійної освіти під час опанування конкретної теми, може запропонувати

замінити мікромодуль, наприклад, з текстового опису на відеофрагмент. А якщо використати гейміфіковані форми, то це мотивуватиме процес оволодіння ще одним додатковим мікромодулем.

Для закладу освіти використання мікромодулів також є доцільним. Якщо ресурси обмежені, динамічне оновлення однієї частини (як-от інфографіки про новий інструмент) є значно дешевшим та швидшим, ніж заміна друкованих посібників.

Зважаючи на зазначене, реалізація динамічного оновлення змісту освіти через використання технології мікронавчання також є важливим дидактичним підґрунтям трансформації професійної освіти в умовах цифровізації, оскільки вона забезпечує технологічну гнучкість освітнього процесу. Використання автономних мікромодулів дає змогу закладам освіти швидко актуалізувати навчальні матеріали відповідно до запитів ринку. При цьому забезпечується уникнення перевантаження здобувача через короткі формати контенту.

Висновки. Таким чином, дидактичними засадами трансформації професійної освіти в умовах цифровізації є: цифровізація інформаційно-освітнього середовища закладу професійної освіти як цілісної дидактичної системи; впровадження персоналізації та адаптивності навчання здобувачів професійної освіти на основі штучного інтелекту для побудови індивідуальних освітніх траєкторій; формування цифрової суб'єктності та інформаційно-цифрової компетентності здобувачів освіти, що передбачає перехід від репродуктивного використання технологій до усвідомленого керування ними; забезпечення динамічного оновлення змісту освіти через використання технології мікронавчання. У взаємозв'язку ці положення забезпечують гнучку модель підготовки майбутнього фахівця професійної освіти.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у дослідженні методичних засад застосування інструментів ШІ в освітньому процесі закладів професійної освіти.

Література:

1. Гуржій А., Радкевич В., Пригодій М. Методологічні засади цифровізації інформаційно-освітнього середовища закладу професійної освіти. *Нові технології навчання*. 2022. Вип. 96. С. 44–53. DOI: <https://doi.org/10.52256/2710-3560.2022.96.06>
2. Ільїна Т. В. Реалії та особливості цифрової трансформації професійної освіти і педагогіки (аналітичний огляд). *Аналітичний вісник у сфері освіти й науки : довідковий бюлетень*. Київ : ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 2023. Вип. 17. С. 96–109. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/736359/>
3. Пригодій М. А. Науково-методичне забезпечення впровадження штучного інтелекту у систему професійної освіти : наук. доп. на загальних зборах НАПН України «Цифрова трансформація освіти: штучний інтелект в сучасному освітньому просторі» (21 листоп. 2025 р.). *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2025. Т. 7, № 2. С. 1–5. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7226>
4. Серденко Т. В., Рейс Т. Т. Персоналізація навчання за допомогою інформаційних систем. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2025. Т. 2, № 2(93). С. 41–46. DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2025.2.2.41>

5. Тітова Л. О., Ковтанюк І. І. Мікронавчання в умовах цифровізації освіти. *Синергія освіти, науки та бізнесу в епоху глобальних трансформацій* : зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф. «Березневий науковий дискурс 2025» (Чернігів, 27 лют. 2025 р.). Чернігів : ГО «Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій», 2025. С. 77–79.

6. Чайка В. М., Шишак А. М. Діджиталізація початкової освіти: проблеми і перспективи. *Педагогічний альманах : збірник наукових праць*. Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2021. Вип. 50. С. 38–47. DOI: <https://doi.org/10.37915/pa.vi50.301>

7. Чубінська Н., Попадюк Д. Роль імерсивних технологій та штучного інтелекту у трансформації професійної освіти. *Академічні візії*. 2025. № 44. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1923>

8. Юденкова О. Формування інформаційно-цифрової компетентності у здобувачів освіти в контексті діджиталізації професійної освіти. *Інформаційно-ресурсне забезпечення освітнього процесу в умовах діджиталізації суспільства* : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 10 листоп. 2022 р.). Київ, 2022. С. 585–588. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732960/>

References:

1. Hurzhii, A., Radkevych, V. & Pryhodii, M. (2022). Metodolohichni zasady tsyfrovizatsii informatsiino-osvitnoho seredovyscha zakladu profesiinoi osvity [Methodological principles of digitalisation of the information and educational environment of a vocational education institution]. *Novitni tekhnolohii navchannia*. Vol. 96, pp. 44–53. DOI: <https://doi.org/10.52256/2710-3560.2022.96.06> [in Ukrainian].

2. Ilina, T. V. (2023). Realii ta osoblyvosti tsyfrovoyi transformatsii profesiinoi osvity i pedahohiky (analitichnyi ohliad) [Realities and peculiarities of digital transformation of vocational education and pedagogy (analytical review)]. *Analitichnyi visnyk u sferi osvity i nauky: dovidkovyi biuleten*. Vol. 17, pp. 96–109. Retrieved from <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/736359/> [in Ukrainian].

3. Pryhodii, M. A. (2025). Naukovo-metodychne zabezpechennia vprovadzhennia shtuchnoho intelektu u systemu profesiinoi osvity : nauk. dop. na zahalnykh zborakh NAPN Ukrainy «Tsyfrova transformatsiia osvity: shtuchnyi intelekt v suchasnomu osvitnomu prostori» (21 lystop. 2025 r.) [Scientific and methodological support for the implementation of artificial intelligence in the system of vocational education: scientific report at the general meeting of the NAES of Ukraine ‘Digital Transformation of Education: Artificial Intelligence in the Modern Educational Space’ (21 Nov. 2025)]. *Visnyk Natsionalnoi akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy*. Vol. 7, No. 2, pp. 1–5. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7226> [in Ukrainian].

4. Serdenko, T. V. & Reis, T. T. (2025). Personalizatsiia navchannia za dopomohoiu informatsiinykh system [Personalisation of learning using information systems]. *Visnyk Khersonskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu*. Vol. 2, No. 2(93), pp. 41–46. DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2025.2.2.41> [in Ukrainian].

5. Titova, L. O. & Kovtaniuk, I. I. (2025). Mikronavchannia v umovakh tsyfrovizatsii osvity [Microlearning in the context of digitalisation of education]. *Synerhiia osvity, nauky ta biznesu v epokhu hlobalnykh transformatsii* : zb. materialiv III Mizhnar. nauk.-prakht. konf. «Bereznevyi naukovyi dyskurs 2025» (Chernihiv, 27 liut. 2025 r.). Chernihiv : HO «Naukovo-osvitnii innovatsiyniy tsentr suspilnykh transformatsii», pp. 77–79. [in Ukrainian].

6. Chaika, V. M. & Shyshak, A. M. (2021). Didzhytalizatsiia pochatkovoї osvity: problemy i perspektyvy [Digitalisation of primary education: problems and prospects]. *Pedahohichniy almanakh: zbirnyk naukovykh prats*. Vol. 50, pp. 38–47. DOI: <https://doi.org/10.37915/pa.vi50.301> [in Ukrainian].

7. Chubinska, N. & Popadiuk, D. (2025). Rol imersyvnykh tekhnolohii ta shtuchnoho intelektu u transformatsii profesiinoi osvity [The role of immersive technologies and artificial

intelligence in the transformation of vocational education]. *Akademichni vizii*. No. 44. Retrieved from <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1923> [in Ukrainian].

8. Yudenkova, O. (2022). Formuvannya informatsiino-tsyfrovoi kompetentnosti u zdobuvachiv osvity v konteksti didzhitalizatsii profesiinoi osvity [Formation of information and digital competence of students in the context of digitalisation of vocational education]. *Informatsiino-resursne zabezpechennia osvithnoho protsesu v umovakh dydzhytalizatsii suspilstva : tezy dop. Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Kyiv, 10 lystop. 2022 r.)*. Kyiv, pp. 585–588. Retrieved from <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732960/> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 04.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 18.02.2026

Журнал

«Перспективи та інновації науки»

№ 2(60) 2026

Формат 60x90/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 8,2.

Видавець:

Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»
Свідоцтво серія ДК №4957 від 18.08.2015 р., Андріївський узвіз, буд.11, оф 68, м. Київ, 04070.